

Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
t.a.v. mevrouw C. van der Wal-Zeggelink en de heer H. Staghouwer
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

ONDERWERP	Reactie op Kamerbrieven startnotitie NPLG en Perspectieven voor de agrarisce ondernemer	VAN	Jacobine Meijer
		TELEFOONNUMMER	06-81133265
		E-MAILADRES	jacobine.meijer@provincie-utrecht.nl
DATUM	21-06-2022	DOEIN/OPGAVE	Programma aanpak stikstof
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1088738041-7589	TEAM	

Excellenties,

Wij onderschrijven de urgentie om de natuur in de provincie Utrecht te herstellen. De uitstoot van stikstof is te hoog en daar heeft de natuur de afgelopen decennia zwaar onder geleden. De biodiversiteit is afgenomen en de natuur is verarmd. Uw brieven vormen een goede basis voor de noodzakelijke aanpak. Naast het herstel van de natuur is het voor de provincie Utrecht van groot belang dat er een leefbaar platteland blijft, waarin natuur, duurzame landbouw en economische activiteiten hand in hand gaan. Binnen dit kader staan wij, samen met onze gebiedspartners, voor de opgave om de door u meegegeven reductieopgave ter hand te nemen.

In onze brief van 13 april 2022 (kenmerk UTSP-1088738041-6807) hebben wij samen met deze gebiedspartners onze aanbevelingen, vragen en zorgen aan u kenbaar gemaakt. Een belangrijke zorg is het ontbreken van concrete generieke maatregelen die u op rijksniveau gaat treffen en het ontbreken van een door u aan te reiken oplossing voor de PAS-melders. Uw beider kamerbrieven van 10 juni jl. hebben deze zorgen nog niet weggenomen. Om in de provincie succesvol verder te werken aan de door u gestelde doelen, is duidelijkheid hierover op korte termijn noodzakelijk. Draagvlak en vertrouwen zijn daarbij gewenst. Het beeld dat de focus alleen op de landbouwsector ligt, wordt gevoed door het uitblijven van duidelijkheid voor de andere sectoren. Wij dringen daarom aan op spoedige duidelijkheid ten aanzien van die reductiemaatregelen in andere sectoren.

Bij onze gebiedspartners, ook vanuit de agrarische sector, is er begrip dat de natuur hersteld moet worden en bestaat onderlinge bereidheid om dit samen te realiseren. Desondanks merken we dat het draagvlak broos is en dat agrarische partijen aangeven niet meer mee te willen werken aan de stikstofopgave. Meer duidelijkheid over de opgave en het instrumentarium is nodig om onze gebiedspartners aan boord te houden. Daarnaast hebben wij, mede vanwege de nog bestaande onduidelijkheden, vragen over de planning en zorgen over de haalbaarheid daarvan.

De Utrechtse Gebiedsgerichte Aanpak

De provincie Utrecht is een dichtbevolkte provincie in het midden van het land, het kruispunt voor veel bestaande en nieuwe of uit te breiden infrastructuur, met een grote verstedelijkingsopgave. Anderzijds kent Utrecht een mooi en leefbaar landelijk gebied met veel natuur, waaronder negen stikstofgevoelige N2000-gebieden. Vier daarvan liggen volledig in binnen provinciegrenzen, de overige vijf liggen op de grens met andere provincies: Zuid-Holland, Noord-Holland en Gelderland. De N2000-gebieden kennen niet de meest stikstofgevoelige habitats in vergelijking met andere N2000-gebieden. Het is de verwachting dat de realisatie van het basispad en de maatregelen die de provincie inzet in het landbouw- en bodemdalingsbeleid, leidt tot een percentage van 90% van het stikstofgevoelige areaal onder de kritische depositiewaarde in 2030. Ook heeft de Utrechtse landbouwsector eerste stappen gezet naar extensiveren.

We zijn in Utrecht al geruime tijd aan de slag om de transitie in het landelijk gebied vorm te geven en wij beseffen dat daarbij een aanzienlijke stikstofreductie onvermijdelijk en noodzakelijk is. In het Handlingskader Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof zetten we de instandhoudingsdoelen centraal en sorteren wij voor op de integrale aanpak, zoals ook door u in de Startnotitie NPLG benoemd, die nodig is om de doelen te realiseren. Samen met onze gebiedspartners geven we invulling aan de opgaven en hanteren we de volgende principes; *we doen het samen, het gebied staat centraal, we organiseren een grote betrokkenheid en inbreng van de direct betrokkenen.* We bouwen verder op het opgebouwde draagvlak, de bestaande samenwerking en de reeds ingezette aanpak. We hebben vertrouwen dat deze aanpak zal leiden tot een gedragen Provinciaal Gebiedsprogramma. We nemen hiervoor de ruimte die u ons biedt in de Startnotitie NPLG om gebiedsgericht af te wijken van de stikstofdoelen.

Meer duidelijkheid nodig

Vanuit die Utrechtse achtergrond hebben we ook een aantal vragen, zorgen en kanttekeningen die we graag aan u willen voorleggen.

Uit uw brief blijkt voor provincie Utrecht een gemiddeld reductiepercentage van 46%. Dit percentage is hoger dan wij hadden voorzien. Twee jaar geleden zijn we in een aantal N2000-gebieden gestart met onze gebiedsprocessen Aanpak Stikstof en daarin wordt constructief samengewerkt. Het feit dat de Utrechtse doelstelling hoger is uitgevallen dan werd verwacht, heeft zijn weerslag op die samenwerking met onze gebiedspartners, en dan met name op de agrariërs. Het hogere percentage wordt veroorzaakt door de toevoeging van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), met een reductiepercentage van 95% en de aanwijzing van een groot deel van het Utrechtse platteland als transitiegebied. Deze twee opgaven zijn nieuw en niet eerder tussen u en ons als provincie in bespreking geweest. Wij zijn hierdoor verrast. De Utrechtse natuurgebieden kennen veel graslanden, die gebaat zijn bij een blijvende vorm van agrarisch beheer. We hebben hier verschillende vragen over. Kunt u op korte termijn duidelijkheid bieden hoe deze opgaven in onze doelstellingen moeten worden verwerkt? En kunt u meer helderheid geven over de impact van het toevoegen van het NNN voor onze opgave én hoe de percentages voor het NNN zich verhouden tot reeds jarenlange investeringen die gedaan zijn in het behoud en versterking van onze natuurgebieden?

Wij vragen ons af of de toegepaste methodiek van de ABCD-zonering één-op-één toepasbaar is voor de provincie Utrecht, mede door, naar nu blijkt, het grote aandeel van de transitiegebieden daarin. We streven naar zoveel mogelijk flexibiliteit in de keuzes om de doelen te kunnen halen. In de startnotitie NPLG geeft u aan dat maatwerk in de gebiedsprocessen mogelijk is. Betekent dit dat we kunnen afwijken van de ABCD zonering?

De doelen die aan onze provincie zijn meegegeven dragen deels bij aan de reductie van uitstoot aan onze eigen N2000-gebieden en het natuurherstel. Voor een ander deel dragen zij bij aan de opgaven in andere provincies. En de opgaven elders dragen weer bij aan onze opgave. De te nemen maatregelen in onze provincie komen dus deels ten goede aan de verdunning van de stikstofdeken. Kunt u daarom aangeven welke generieke maatregelen u als ministerie gaat treffen om bij te dragen aan de verdunning van de stikstofdeken, anders dan de opgave die u legt bij de overige sectoren?

De meeste van onze N2000-gebieden liggen in meerdere provincies. Uit de in de startnotitie NPLG opgenomen kaart blijkt dat in verschillende gevallen voor provinciegrensoverschrijdende gebieden andere percentages worden gebruikt. Zo is bijvoorbeeld voor het Lingegebied in het Utrechtse deel een reductiepercentage van 47% opgenomen en voor het aangrenzende deel in Gelderland een reductiepercentage van 12%. Dit zijn verschillen die moeilijk uit te leggen zijn in een (gezamenlijk) gebiedsproces. Kunt u aangeven hoe u dit ziet en welke argumenten zijn gebruikt die tot deze verschillen hebben geleid?

In Utrecht zijn veel gebieden aangemerkt als transitiegebieden. In deze gebieden is een aantal agrarische ondernemers reeds omgeschakeld naar een duurzame vorm van landbouw. Voor hen wordt het steeds lastiger om nog meer emissies te reduceren. Betekent dit dat de zogenaamde koplopers die al veel geïnvesteerd hebben in hun bedrijf harder worden geraakt dan de ondernemers die nog geen investeringen hebben gedaan? In onze gebiedsprocessen willen we maatwerk kunnen bieden om de koplopers te kunnen behouden en ondersteunen. Deelt u dit voornemen?

Er wordt in uw brieven van 10 juni jl. nog onvoldoende concreet perspectief geboden aan de agrarische sector. Het ontbreekt vooralsnog aan specifieke maatregelen en instrumenten die ingezet kunnen worden om de noodzakelijke transitie in gang te kunnen zetten. Het is nog onduidelijk wat de genoemde ontwikkelpaden precies betekenen voor de bedrijfseconomische mogelijkheden, zowel tijdens als na de transitie. Om realistische gebiedsprogramma's op te kunnen stellen is het een vereiste dat het duidelijk is wat de maatregelen op bedrijfsniveau bijdragen aan deze doelen. Voor de gebiedsgerichte aanpak is helderheid voor ondernemers cruciaal. Kunt u een concreet tijdspad aangeven wanneer maatregelen en instrumenten gereed zijn?

Uitnodiging

De provincie Utrecht zet in op het noodzakelijke herstel van natuur in combinatie met een leefbaar vitaal platteland met duurzame en economisch rendabele landbouw. Uw brieven geven een aanzet om hier als provincie samen met onze gebiedspartners aan verder te werken. Wel hebben wij nog een aantal belangrijke vragen over uw aanpak en over de ruimte en mogelijkheden om tegemoet te komen aan de specifieke vereisten die de Utrechtse omstandigheden met zich meebrengen.

Om deze opgaven te kunnen realiseren is goede afstemming tussen het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de provincie Utrecht cruciaal. En duidelijkheid op korte termijn is zeer gewenst ten behoeve van de voortgang in onze gebiedsprocessen. We dringen daarom aan op een spoedige reactie op onze vragen, in de context van de specifieke Utrechtse situatie. Daarbij gaan wij ervan uit dat u optimaal gebruik maakt van de bij ons aanwezige kennis over onze provincie. In dat kader nodigen wij u van harte uit om samen met ons en onze partners tijdens een werkbezoek verder over onze aanpak te spreken.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol – van Leeuwen